

УДК 784.036.9(477.75)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/99-2-40>

Роман ТЕТЕРІН,

orcid.org/0009-0000-7323-9387

аспірант кафедри теорії та історії музики

Харківської державної академії культури

(Харків, Україна) *teterinroman1996@gmail.com*

СПАДКОВІСТЬ ОДЕСЬКОЇ ВОКАЛЬНОЇ ДЖАЗОВОЇ ТРАДИЦІЇ: ТЕТЯНА БОЄВА – АНАСТАСІЯ БУКІНА

У статті аналізується проблема спадковості одеської вокальної джазової одеської школи в особах її яскравих представниць двох поколінь – Тетяни Боєвої та Анастасії Букіної. Презентується коріння одеської джазової традиції, що ґрунтується на заснованому в Ленінграді наприкінці 1920-х рр. Теа-джазі під керівництвом одеситів Л. Утьосова та Я. Скоморовського, діяльності плеяди джазових та естрадних музикантів Одеси 1960-х – 1990-х рр.: А. Кролла, М. Голощачова, П. Ваймана, В. Васкевича, К. Швуїма, В. Наумова, С. Лапейка, С. Терентьєва, партнера по виступах обох співачок, піаніста-імпровізатора Ю. Кузнецова, О. Петухова та ін. Обґрунтовується теза про чи не вирішальне значення в розвитку джазового мистецтва в Одесі музикантів-самоуків на кшталт Т. Боєвої та К. Швуїма, а також низки музикантів з академічною консерваторською освітою, які досягли джазове мистецтво самостійно. Розглядається процес становлення Т. Боєвої та А. Букіної як джазових виконавиць, основні стилі, презентовані цими вокалістками, головні їхні творчі досягнення, наводяться основні музично-педагогічні засади цих двох джазових співачок, з'ясовуються схожість і розбіжності у їхніх виконавських манерах та педагогічних засадах.

Доводиться спадковість творчих засад Т. Боєвої в діяльності А. Букіної. Надається перелік імен найвідоміших із чисельної кількості їхніх учнів, зокрема це вихованці Боєвої: Т. Анісімова, О. Камінська, І. Ситникова (сценічне ім'я Irina Lamb), Т. Лукашева, А. Пулова, О. Верба, О. Войнаровська, Ю. Коловертних, М. Свидюк, В. Кондратьєв, В. Комаров, Ю. Драбчук, Д. Болдишев, а також вихованці А. Букіної Ю. Нельсон, Т. Амірова (сценічне ім'я Golda), Ф. Шиндер. Наголошується на високій результативності приватної педагогічної діяльності та міжнародному визнанні співацьких талантів цих непересічних творчих постатей.

Ключові слова: вокальне джазове виконавство, одеські джазові традиції, Тетяна Боєва, Анастасія Букіна, Юрій Кузнецов, концертно-гастрольна діяльність, джазова вокальна педагогіка.

Roman TETERIN,

orcid.org/0009-0000-7323-9387

Postgraduate Student at the Department of Music Theory and History

Kharkiv State Academy of Culture

(Kharkiv, Ukraine) *teterinroman1996@gmail.com*

HERITAGE OF THE ODESSA VOCAL JAZZ TRADITION: TETYANA BOYEVA – ANASTASIA BUKINA

The article analyzes the problem of the heredity of the Odessa vocal jazz school in the persons of its bright representatives of two generations – Tatyana Boyeva and Anastasia Bukina. The roots of the Odessa jazz tradition are presented, which is based on the Tea-jazz founded in Leningrad in the late 1920s under the leadership of Odessa residents L. Utyosov and Ya. Skomorovsky, the activities of a galaxy of jazz and pop musicians from Odessa in the 1960s - 1990s: A. Kroll, M. Goloshchapov, P. Vaiman, V. Vaskevych, K. Shvuim, V. Naumov, E. Lapeiko, S. Terentyev, a partner in performances of both singers, pianist-improviser Yu. Kuznetsov, O. Petukhov and others. The thesis is substantiated about the almost decisive importance in the development of jazz art in Odessa of self-taught musicians such as T. Boeva and K. Shvuim, as well as a number of musicians with academic conservatory education who mastered jazz art independently. The process of formation of T. Boeva and A. Bukina as jazz performers is considered, the main styles presented by these vocalists, their main creative achievements are given, the main musical and pedagogical principles of these two jazz singers are given, the similarities and differences in their performing manners and pedagogical principles are clarified.

The inheritance of T. Boeva's creative principles in A. Bukina's activities is proven. A list of the names of the most famous of their numerous students is provided, in particular, these are Boeva's students: T. Anisimova, O. Kaminskaya, I. Sytnikova (stage name Irina Lamb), T. Lukasheva, A. Pulova, O. Verba, O. Voynarovskaya, Yu. Kolovertnykh, M. Svydyuk, V. Kondratiev, V. Komarov, Yu. Drabchuk, D. Boldyshev, as well as A. Bukina's students Yu. Nelson, T. Amirova (stage name Golda), F. Shinder. The high effectiveness of private pedagogical activity and international recognition of the singing talents of these extraordinary creative figures are emphasized.

Key words: vocal jazz performance, Odessa jazz traditions, Tetyana Boeva, Anastasia Bukina, Yuriy Kuznetsov, concert and touring activities, jazz vocal pedagogy.

Постановка проблеми. На початку XXI ст. увага музикознавців, які вивчають джазове мистецтво, все щільніше зосереджується на досягненні проблем специфіки розвитку національних і регіональних джазових шкіл у різних країнах і культурних центрах. Цей процес не оминув і Україну, де за останній час було оприлюднено низку ґрунтовних досліджень з цього питання. Водночас і досі залишається в тіні вивчення творчості низки яскравих митців у джазовій сфері – тих, хто нещодавно пішов з життя і тих, хто активно продовжує свою виконавську і музично-педагогічну творчість. У цьому контексті виділяються постаті двох яскравих одеських мисткинь – Тетяни Боевої (1951–2012) та її духовної послідовниці Анастасії Букіної (нар. 1985), діяльність яких, попри чималу кількість публікацій про них інформаційного, рекламного або меморіального штибу, ще не ставала об'єктом наукового аналізу.

Аналіз останніх досліджень. Жодних ґрунтовних наукових досліджень, присвячених виконавській, композиторській, педагогічній сферам діяльності А. Букіної наразі не виявлено. Натомість існує чимало доступних широкому загалу інтернет-матеріалів (інтерв'ю, анонси та аудіо- і відеозаписи концертів, дисків, офіційна інформація національної рейтингової платформи «Еліта України» (Букіна Анастасія), де містяться головні факти її творчої біографії як співачки і музичного педагога). З наукових досліджень, в яких у контексті інших проблем подається певна інформація про Т. Боеву та стверджується її вплив на розвиток вітчизняної джазової співацької традиції, виділяються монографія Лі Шуай і Ю. Лошкова (Лі Шуай, Лошков Ю., 2019), в якій, зокрема, надається стисла характеристика її виконавської діяльності, магістерське дослідження В. Зав'ялової, присвячене проблемі застосування скету в джазових імпровізаціях (Зав'ялова, 2021), а також низка інтернет-публікацій на одеських сайтах, як от допис О. Шевченко, що базується на архівних матеріалах (Шевченко, 2025). Проте детальний аналіз спадковості одеської вокальної джазової традиції, презентованої цими яскравими особистостями, досі не був здійснений, що й обумовлює актуальність цієї статті.

Метою статті є досягнення основних засад одеської джазової вокальної традиції, презентованих у виконавській і педагогічній діяльності її найяскравіших представниць двох поколінь.

Виклад основного матеріалу. Серед сучасних найяскравіших презентантів одеської вокальної джазової культури чільне місце посідає Анастасія Букіна, яка плідно суміщає сценічну і педагогічну

діяльність. Співачка має досвід виступів містами України і країнами Європи, вдалої співпраці в низці музичних проєктів із зірками світового джазу і рок-музики: вокалістами Карлом Фрірсоном (Німеччина), сином (усиновленим племінником) Еллі Фітцджеральд Реєм Брауном-молодшим, Кевіном Махогані (1958–2017), Габріель Гудмен (США), барабанщиком Френком Паркером (США), дружні стосунки з видатним бас-гітаристом Гленном Г'юзом (Великобританія) та ін.

Ще під час навчання по класу фортепіано в музичній школі юна музикантка брала участь у вокальних змаганнях «Чорноморські ігри», «Перлина Півдня», «Зірочка» та ін., де здобула нагороди. У 2000 р. Анастасія взяла участь у «Таврійських іграх» у складі музичного проєкту «Лемі-Лем». У віці 16 років Анастасія перемогла на престижному джазовому конкурсі імені Л. Утьосова в номінації «вокалісти», у 2001–2002 рр. навчалася в «Школі-майстерні Червоної Рути», де здобула значний досвід і отримала звання лауреата III премії на однойменному конкурсі (2001). У 2003–2004 рр. Букіна була солісткою кавергурту «Діти Фіделя», який активно функціонує досі й поєднує елементи різних жанрів, зокрема рок, поп і альтернативну музику, створюючи унікальний звук, що відрізняється від традиційних музичних напрямків. Молода співачка виступала в його складі на престижних одеських сценах, відкрила себе в іншому амплуа, а пісні, виконувані Анастасією в складі групи, стали популярними серед молодіжної аудиторії, що зміцнило її позиції на музичній сцені.

У 2004–2006 рр. Букіна була солісткою музичного проєкту «Dust Heaven» – симбіозу готичної музики з електронною. Це стратегічне рішення дозволило Анастасії розширити творчі горизонти. Її вокальні можливості, поєднані зі здатністю передавати глибокі емоції через музику, стали ключовими для успіху колективу. Анастасія ефективно виконувала як м'які, ліричні, так і енергійні, насичені емоціями композиції, демонструючи свою універсальність та гнучкість у різних музичних стилях. Протягом цього періоду «Dust Heaven» активно гастролював, тож молода співачка мала можливість виступати в Німеччині, Польщі та низці російських міст і не тільки здобути новий досвід, але й завести численні фан-клуби, стати популярною за межами України.

У 2019 р. Букіна стала переможницею престижного джазового конкурсу «Black Sea Jazz Weekend», головним призом за перемогу в якому став онлайн-курс у Музичному коледжі Берклі (США) в класі яскравої джазової співачки, про-

фесорки цього закладу Габріель Гудман (Healy, 2025).

Особистість з активною життєвою позицією, учасниця одеського Євромайдану часів Революції Гідності, авторка щемливої пісні пам'яті загиблих на Майдані і в зоні АТО «Why» і записаної за лічені дні до повномасштабної російської агресії пророчої пісні «Повертайся», Букіна в 2022 р. увійшла до рейтингу жінок Одеси, що надихають у категорії «Культура та мистецтво», а в 2024 р. стала переможницею народного рейтингу «Фаворит удачі» і була визнана «Вокалісткою року» за версією одеських медіа-ресурсів.

Разом із виконавською діяльністю Букіної, яка з початком повномасштабної російської агресії поширилася і на Литву завдяки її плідній співпраці з провідними джазовими колективами цієї країни, співачка вже більше десяти років успішно провадить педагогічну роботу, а в 2017 р. заснувала власну співацьку школу «Sing it», котра позиціюється як простір професійної підготовки вокалістів в Одесі і є приватним авторським закладом із комплексним джазовим нахилом та спеціальними заняттями зі сценічного мистецтва, що має кілька філій у різних районах міста. Перед початком повномасштабної російської агресії в школі навчалося більше 120 учнів, що зробило цей приватний заклад чи не найбільшим за кількістю вихованців серед подібних в Україні. До викладання в школі долучені яскраві одеські джазові музиканти, а проводити майстер-класи запрошуються фахівці з Харкова, Миколаєва, Хмельницького, а також із-за кордону. Подібні майстер-класи привертали увагу не лише одеситів, а й мешканців багатьох міст України і численних закордонних слухачів. Особисто А. Букіна слідкує за музичним розвитком кожного учня, а заняття, на відміну від державних музичних шкіл, проводяться 4–5 разів на тиждень, а в період підготовки до конкурсу чи фестивалю й до 6 разів. Результатом такої наполегливої роботи і впровадженій власній методиці занять є численні перемоги вихованок Букіної на престижних конкурсах і вступ низки з них до провідних середніх та вищих музичних навчальних закладів США, Німеччини, Нідерландів, України (Розпочни свій вокальний шлях).

Формування творчості особистості А. Букіної, вихованки Одеського училища мистецтв і культури імені К. Ф. Данькевича, нині Одеського фахового коледжу мистецтв імені К. Ф. Данькевича (2004, диплом з відзнакою) і Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (2020) відбувалося під безпосереднім впливом низки яскравих одеських музикантів.

Серед творчих наставників Букіної важливою є постать Олексія Петухова (нар. 1976), одного із найбільш пізнаваних джазових піаністів України, аранжувальника, композитора, продюсера, «справжнього романтика сучасного джазового фортепіано», який з початком повномасштабної російської агресії служить в Концертному оркестрі Одеської військової академії (Романов, 2025). Саме з ним співачка записала свій перший альбом джазової традиції «Нікого не стосується, якщо я це зроблю» (2007).

Іншою яскравою особистістю, котра вплинула на формування виконавських здібностей Букіної, був видатний одеський піаніст-імпровізатор, композитор, педагог Юрій Кузнецов (1953–2016) – засновник «Джаз-клубу» (1990–1997), який став одним із центрів музичного життя міста, попри те, що на той час джазове середовище Одеси було ще не дуже численним, а з 1997 р. – «Клубу високої музики» – власної приватної філармонії.

Серед своїх учителів Букіна називає й відомого одеського джазового музиканта Миколу Голощанова (1941–2020), багаторічного художнього керівника та головного диригента молодіжного джаз-оркестру і завідувача естрадним відділенням Одеського училища мистецтв і культури імені ім. К. Ф. Данькевича (Шевченко, 2025), який надав молодій співачці «батьківського благословення», надихнув повірити в себе, а також Олену Шевченко (нар. 1958) – музикознавицю, ведучу Міжнародних джазових конкурсів та фестивалів, «Леді Джаз» міста Одеси, педагога-методиста, засновницю джазового клубу імені М. Голощанова та джазових проєктів у Всесвітньому клубі одеситів, яка багато років працює викладачем музично-теоретичних естрадного відділу в Одеському фаховому коледжі мистецтв імені К. Ф. Данькевича (У Олени Шевченко, 2024).

У цьому переліку яскравих представників одеської джазової традиції, які відіграли провідну роль у становленні Букіної, відсутня постать легендарної співачки, «Королеви українського джазу» Тетяни Боевої (1951–2012), яка за життя ввійшла до десятки найяскравіших джазових співачок світового рівня, виховала плеяду яскравих співаків і, водночас, не була на Батьківщині відзначена жодними державними нагородами чи почесними званнями (Димовський, 2012). А. Букіна в інтерв'ю наголошувала, що товаришувала з Боевою в останні роки її життя, проте ніколи не була її ученицею в буквальному розумінні цього поняття, хоча в неї є чому повчитися навіть після її смерті. Боева і Букіна неодноразово перетиналися на одеських джазових фестивалях, пізніше

Букіна брала участь у концертах на підтримку і, пізніше, пам'яті Т. Боевої, виконуючи, зокрема, найпопулярніші стандарти з її репертуару. Водночас, на YouTube є декілька відео, на яких зафіксовані фрагменти їх занять вдома в Боевої і визнання Боевою високого співацького рівня її молодшої колеги.

Значення Т. Боевої як виконавиці і педагога, її вплив на розвиток джазової співацької культури в Одесі та її пряму чи опосередковану роль у становленні виконавських талантів багатьох сучасних яскравих співаків, які є її творчими нащадками і презентантами її школи, важко переоцінити. Водночас, постать Боевої як найвпливовішої засновниці одеської джазової вокальної традиції коректно розглядати не ізольовано, а саме як яскраву кульмінацію процесу становлення джазу в цьому місті, що бере початок ще від «Теа-джазу» вихідців з Одеси Леоніда Утьосова (1895–1982) і його колеги – трубача і диригента Якова Скомооровського (1889–1955) (Становлення джазу, 2011).

У 1960-х рр. музичне життя портової мультикультурної Одеси було пронизане джазовою музикою. Одному з партнерів молоді Т. Боевої, музикантові-самоуку Костянтину Швуїму (нар. 1947), відомому на теренах колишнього СРСР, а пізніше також у Європі та США, належать оприлюднені спогади про ті часи, де він називає багато імен талановитих одеських музикантів і колективів, котрі тоді виконували джаз.

Навчаючись в Одеському технікумі газової та нафтової промисловості (1966–1969), Тетяна Боева брала активну участь у студентській художній самодіяльності. А перше залучення Боевої до виконання саме джазової музики відбулося за наполяганням і під керівництвом колишнього учасника оркестру Утьосова, відомого одеського джазового трубача Павло Ваймана (1923–2011), котрий водночас чудово володів мистецтвом скету і наприкінці 1960-х – початку 1970-х рр. грав у джаз-оркестрі таксистів «Зелений вогник» під керівництвом М. Голощاپова. Саме в цьому середовищі Боева почала серйозно опановувати джазову стилістику та імпровізацію.

У 1970–1971 рр. Боева проходила «вищу школу» джазу, працюючи в оркестрі легендарного Олега Лундстрема (1916–2005), в якому молодією співачкою особисто опікувався соліст цього оркестру, молодший брат О. Лундстрема саксофоніст Ігор Лундстрем (1917–1982), а потім близька року співала в московському мюзик-холі.

По поверненні з Москви співачка була запрошена кларнетистом і саксофоністом Володимиром Наумовим (1928–1996) солісткою до очолю-

ваного ним в Одеського молодіжного естрадного ансамблю (1972–1973). Саме в цей час її майстерністю захопився молодший її на два роки Ю. Кузнецов, котрий ще в період навчання в Одеській консерваторії імені А. В. Нежданової зацікавився джазовою сферою. Вимушений чотирирічний відхід Боевої від творчої діяльності (1973–1977) був перерваний запрошенням її до джазового ансамблю Володимира Васкевича (1931–2011) «Мрія» і співпрацею з яскравим композитором, аранжувальником, на той час керівником вокально-інструментального ансамблю «Коло» Євгеном Лапейком (1952–2007), який пізніше сприяв запису альбому «Yesterday – Tomorrow» (2003), де дуєт Боевої і Кузнецова виконував хіти репертуару співачки і декілька композицій Кузнецова. Цей альбом став одним з небагатьох студійних записів голосу співачки та отримав високу оцінку критиків як зразок елітарного джазового вокалу.

У той час партнером-піаністом Боевої був Сергій Терентьев (нар. 1946), який, як і Ю. Кузнецов, є випускником Одеської консерваторії, і в концертній діяльності суміщав академічний та джазовий напрямки, а після запрошення Терентьева до джаз-оркестру Олега Лундстрема (1979–1981) – К. Швуїм, який нині, попри життя за кордоном, залишається «одеським амбасадором» у США, зберігаючи пам'ять про історію міста та підтримуючи його в часи російської навали. За участю К. Швуїма, котрий в якості піаніста замінив Терентьева в «Мрії» В. Васкевича, Боева, продемонструвавши неперевершене володіння скетом, виконала на джазовому фестивалі в Донецьку (1979) аранжовані для неї Швуїмом «Баладу» В. Горського та «Hello, Dolly!» з однойменного мюзиклу Дж. Хермана, що багато років зберігалася в її репертуарі.

У 1980–1981 рр. Боева в різних містах колишнього СРСР виступала з ансамблем Одеської філармонії «Скіфи», яким керував відомий композитор і музичний педагог Олександр Красотов (1936–2007), а аранжування для нього часто робив К. Швуїм. Цей колектив із Боевою-солісткою став лауреатом Всесоюзного конкурсу в Ялті на краще виконання пісень країн соціалістичної співдружності (1981).

Універсалізм українських джазових музикантів тих часів, зокрема вихованців одеської консерваторії, проявлявся в тому, що вони за відсутності будь-яких підручників чи посібників, впливали на наступне покоління виконавців на різних музичних інструментах і джазових вокалістів: за часів викладання Ю. Кузнецова в Одеській консерваторії (1979–1993), де він започаткував ведення курсу

фортепіанної імпровізації (фактично саме джазової, але без згадки цього слова), серед його учнів були не лише піаністи, а й саксофоністи, гітаристи, контрабасисти, барабанщики, вокалісти і вокалістки.

Початок спільної джазової діяльності Кузнецова з Боевою як сталого дуету відбувся на початку 1990-х рр. Цей тандем став унікальним прикладом «симбіотичного» музикування, де піаніст і вокалістка функціонували як єдиний інструментальний організм. Кузнецов був визнаним майстром спонтанної композиції, тож створював для Боевої складний і водночас гнучкий акомпанемент, який дозволяв їй виходити за межі стандартної джазової сітки, «провокуючи» співачку на найсміливіші вокальні експерименти: одну й ту саме пісню вони сьогодні могли виконати так, що весь зал плакав, а завтра – так, що весь зал сміявся. Завдяки Кузнецову Боева з розряду «ресторанної співачки», якою її тривалий час вважали, доволі швидко заслужено придбала статус елітарної джазової виконавиці, котра вже виступала на філармонічних сценах і здійснила низку творчих подорожей до Болгарії, Франції, Молдови, Естонії тощо (часто саме в партнерстві з Кузнецовим). Кузнецов ставився до голосу Боевої не як до простого транслятора тексту, а як до повноцінного духового інструмента, що допомогло їй ще масштабніше розвинути феноменальний неповторний скет, який став її візитівкою (Зав'ялова, 2021 : 43–46).

Натомість Боева з її «чорним», блюзовим тембром і неймовірною енергією в музику Кузнецова, який тяжів до інтелектуального, іноді холодного авангарду, привносила пристрась і чуттєвість, роблячи його складні імпровізації зрозумілими широкому колу слухачів. Кожен спільний її виступ з Кузнецовим перетворювався на міні-виставу. Результатом такої співпраці став створений ними особливий жанр «джазової сповіді», адже номери в їхніх спільних виступах (як, приклад, джазове прочитання хіту «Yesterday» П. Маккартні, яке на фестивалі одної пісні в естонському Пярну (1998) було відзначене його автором як найкраще, або «Summertime» Дж. Гершвіна) нерідко вибудовувалися безпосередньо на концерті, без попередніх репетицій, виключно на інтуїтивному зв'язку і відчутті один одного.

До покоління знакових джазових музикантів Одеси другої половини ХХ – початку ХХІ ст. слід також віднести згаданого вище М. Голощاپова, продовжувача справи Анатолія Кролла (нар. 1943), діяльність якого в Одесі охоплює один із найяскравіших періодів в історії українського джазу 1960-х рр. З Голощапівим Т. Боева співп-

рацювала, будучи тривалий час провідною солісткою його Біг-бенду. Вони неодноразово виступали разом і на різноманітних масштабних заходах, зокрема на фестивалі «Джаз-карнавал в Одесі», а спільні виступи цих двох майстрів стали візитівкою одеської джазової школи. У своїх інтерв'ю М. Голощапів неодноразово називав Т. Боеву «голосом епохи» та наголошував на її винятковій ролі у становленні джазового руху в Україні.

За довгий час своєї музично-викладацької діяльності, яка мала напівофіційний характер, Боева безпосередньо виховала, а ще масовіше (через майстер-класи, приватні заняття і власні виступи) мала прямий чи опосередкований вплив на цілу плеяду вокалістів, низка з яких продовжила виконавські й педагогічні традиції своєї наставниці. І Т. Боева, і А. Букіна отримали вищу музичну освіту будучи вже визнаними співачками: перша в місцевому педагогічному інституті імені К. Д. Ушинського, друга – в Київському університеті імені Бориса Грінченка, тож ці дипломи дозволили їм, скоріше, підтвердити свої професійні навички в академічному, зокрема педагогічному, аспекті.

Боева передавала своїм учням знання, і, найголовніше, власний безцінний практичний досвід виступів на сцені з різноманітним репертуаром (джазові стандарти, зразки естрадної, зокрема української, та рок-музики) та інтуїтивні напрацювання. Вона проводила заняття з джазового співу в одеському Палаці культури імені Лесі Українки, де працювала як концертна вокалістка, і просто в себе вдома. Ці локації були місцями паломництва для молодих вокалістів.

Одним з головних її постулатів у вокальній педагогіці був вислів «Співати, як розмовляти»: Боева стверджувала, що джаз – це, насамперед, розмова, тож наполягала на тому, що спочатку слід промовляти текст пісні як монолог, шукаючи природні інтонації, і лише потім накладати фрази і окремі слова на мелодію. Замість навчання за нотною фіксацією мелодій Боева використовувала магнітофон. Її учні кожну фразу Еллу Фіцджеральд чи Сарі Воан розбирали на «атоми» і на «знятті» манери великих майстрів намагалися знайти власне виконавське «Я». Прихильниця фізіологічного підходу в навчанні співу, Боева відчувала голос тілом, тому, за висловом відомого джазового знавця і журналіста О. Когана, вчила учнів «діставати голос із живота» (Боева).

Серед найвідоміших учениць співачки, а також тих, хто системно консультувалися в неї або брали участь у майстер-класах чи користувалися її порадами, назвемо низку яскравих співачок-викона-

виць у різних жанрах: народну артистку України, солістку Національної опери України, вихованку Одеської консерваторії Тетяну Анісімову; народну артистку України, солістку Київського академічного театру оперети Ольгу Камінську; яскраву виконавицю джазових і соул-композицій, одну із зірок української естради 1990-х рр., учасницю сумісних українсько-британських музичних проєктів, «одеську Вітні Г'юстон» Ірину Ситникову (сценічне ім'я Irina Lamb), яка за часів учнівства в Т. Боевої виступала з нею в дуетах; лауреатку численних джазових конкурсів і володарку міжнародних та німецьких музичних нагород, відому в Європі і США джазову співачку і піаністку, Тамару Лукашеву, яка давно живе і працює в Німеччині, даючи щорічно десятки концертів (іноді більше п'ятидесяти на рік) у різних країнах світу, досвід сумісної роботи якої з Боевою (працювала бек-вокалісткою) став важливим фундаментом її професійного становлення; дипломантку одеського конкурсу «Просто зірка», учасницю заходів «Клубу високої музики» Анну Пулову; відому одеську співачку і художницю, лауреатку Національного благодійного рейтингу «Жінки, які надихають» (2022) Олесю Вербу; співачку, композиторку і поетесу, вокалістку гурту «Flëur» Олену Войнаровську; одну із найяскравіших представниць сучасної одеської джазової сцени, засновницю спілки «Обійми», засновницю і бенд-лідерку гурту «RUMPUMPUM, Kolovertnykh», учасницю декількох закордонних проєктів, волонтерку Юлію Коловертних та ін.

Хоча джазовий вокал Боевої вважається жіночим еталоном, у неї постійно охоче консультувалися й співаки-чоловіки, адже її методика роботи над фізіологією звуку була універсальною. Серед таких виконавців були: народний артист України, композитор і співак Микола Свидюк; заслужений артист України Володимир Кондратьєв, відомий український комік, актор, музикант Володимир Комаров (1964–2026), співак, піаніст, аранжувальник та саунд-продюсер Юрій Драбчук; керівник ансамблю «Boldishev Group» Денис Болдишев та ін.

Окремо слід назвати імена відомої естрадної співачки Юлії Нельсон (справжнє прізвище Терещенко), учасниці шоу «Голос країни», джазової виконавиці Тетяни Амірової (сценічне ім'я Golda) та колишнього фронтмену гурту «Деньги Вперёд» Фелікса Шиндера, які виховувалися на традиціях Боевої вже в Букіноі.

Масово відвідували заняття з Боевою і студенти-вокалісти Одеської консерваторії, і училища мистецтв, які бажали навчитися «фірмовому» джазовому звуку. Більшість із них зараз працюють у професійних мюзиклах та кавер-бендах по всьому світу, що зайвий раз свідчить про міжнародний рівень джазових виконавських традицій, закладених Боевою.

Висновки. Порівняльний аналіз виконавської манери Т. Боевої та А. Букіноі дозволяє простежити водночас і спадковість, і значну еволюцію одеської джазової школи: від стихійного, самородного джаз-блюзу до сучасної академізованої естрадно-джазової культури.

Т. Боева була співачкою-самородком із феноменальною природною інтуїцією. Маючи глибоке контральто з природною хрипотою, вона спиралася на традиції «чорного» блюзу та госпелу. Її спів був максимально наближений до мовленнєвої інтонації та сповіді. Натомість А. Букіна є вже представницею професійної джазової вокальної школи. Її голос (гнучке сопрано/меццо-сопрано з великим діапазоном) є вокалом нової генерації: технічно вивіреним, з використанням сучасних прийомів (белтінг, твенг), що дозволяє їй вільно маневрувати між джазом, соулом та мюзиклом.

Скет Т. Боевої був інструментальним: це була «імпровізація стану», де зміст народжувався в моменті спілкування з піаністом, ансамблем чи оркестром. Імпровізація А. Букіноі є більш структурована та за віртуозністю близька до Боевої: співачка демонструє високу технічну рухливість голосу. Якщо Боева «проживала» кожен звук, то Букіна «грає» ним, демонструючи блискучу техніку.

Для обох співачок важливою сферою реалізації їхніх талантів стала неформальна (авторська) викладацька діяльність з відходом від стандартизованих підходів, знаходження власних методик, котрі приваблювали і приваблюють численних учнів і яскравих послідовників. Феномен «школи Боевої», як і приватної джазової школи Букіноі «Sing it», доводить актуальність існування потужних центрів підготовки джазових та естрадних співаків і поза межами офіційних музичних освітніх структур, а також важливість індивідуальностей музикантів-педагогів, які за впливом та результативністю діяльності (кількістю яскравих учнів, що обрали чи обирають джазовий або естрадний спів за професію) можуть упевнено конкурувати з подібними муніципальними та державними інституціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боєва Тетяна Іванівна. *Wikipedia*. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%94%D0%B2%D0%B0_%D0%A2%D0%B5%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B0_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0
2. Букіна Анастасія. *Еліта України*. URL : <https://www.elitukraine.com/aspt/bukina-anastasija/?lang=ua>
3. Димовський Б. Джаз-вокалістка Тетяна Боєва померла в Одесі. *Укрінформ*. 2012. 7 травня. URL : https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1348290-dgaz_vokalistka_tetyana_boe_va_pomerla_v_odesi_1725227.html
4. Зав'ялова В. В. *Скет як вид джазової імпровізації: історія, специфіка, імена*: магістерська робота зі спец. 025 – Музичне мистецтво. [Рукопис]. Харків, ХДАК, 2021. 72 с.
5. Лі Шуай, Лошков Ю. *Джаз як системне явище*. Харків, 2019. 183 с.
6. Розпочни свій вокальний шлях разом із Анастасією Букіною. URL : <https://dream.bukina.com/>
7. Романов В. Військової музики оркестр. *Дерибасівська – Ришельєвська. Одеський альманах*. № 98. 2025. С. 254–263. URL : https://odesitclub.org/publications/almanac/alm_98/alm_98-254.pdf
8. Становлення джазу Леоніда Утьосова. *UaJazz*. 2011. 15 лютого URL : <http://uajazz.com/2011/02/utesov-tea-jazz/>
9. У Олени Шевченко ювілей! *Всесвітній клуб одеситів*. 2024. 8 листопада. URL : <https://odesitclub.org/index.php/uk/novosti-i-publikatsii/4847-u-oleni-shevchenko-yuvilej>
10. Шевченко О. Джазовий Маєстро. *Вечірня Одеса*. 2025. 13 листопада. URL : <https://vo.od.ua/rubrics/odessa-gody-i-sudby/51864.php>
11. Healy P. Gabrielle Goodman on Chaka Khan, Roberta Flack, and Nailing Singing Auditions. *Berklee Online*, 2025. April, 4. URL : <https://online.berklee.edu/takenote/gabrielle-goodman-on-chaka-khan-roberta-flack-and-nailing-singing-auditions/>

REFERENCES

1. Boieva Tetiana Ivanivna. [Boeva Tetyana Ivanivna]. *Wikipedia*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D1%94%D0%B2%D0%B0_%D0%A2%D0%B5%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B0_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0 [in Ukrainian].
2. Bukina Anastasiia. [Bukina Anastasia]. *Elita Ukrainy*. URL: <https://www.elitukraine.com/aspt/bukina-anastasija/?lang=ua> [in Ukrainian].
3. Dymovskyi B. (2012. May, 7). Dzhaz-vokalistka Tetiana Boieva pomerla v Odesi [Jazz vocalist Tetyana Boeva died in Odessa]. *Ukrinform*. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/1348290-dgaz_vokalistka_tetyana_boe_va_pomerla_v_odesi_1725227.html [in Ukrainian].
4. Zavialova V. V. (2021). *Sket yak vyd dzhazovoi improvizatsii: istoriia, spetsyfika, imena*: mahisterska robota zi spets. 025 – Muzychne mystetstvo. [Rukopys]. [Sket as a type of jazz improvisation: history, specifics, names : master's thesis in specialty 025 – Musical art. [Manuscript]. Kharkiv, KhSAK, 2021. 72 [in Ukrainian].
5. Li Shuai, Loshkov Iu. (2019). *Dzhaz yak systemne yavyshe* [Jazz as a systemic phenomenon]. Kharkiv. 183 [in Ukrainian].
6. Rozpochny svii vokalni shliakh razom iz Anastasiieiu Bukinoiu. [Start your vocal journey with Anastasia Bukina]. URL: <https://dream.bukina.com/> [in Ukrainian].
7. Romanov V. (2025). Viiskovoi muzyky orkestr [Military music orchestra]. *Derybasivska – Ryshelievka. Odeskyi almanakh*. Volume 98. 254–263. URL: https://odesitclub.org/publications/almanac/alm_98/alm_98-254.pdf [in Ukrainian].
8. Stanovlennia dzhazu Leonida Utosova (2011. February, 15). [The formation of Leonid Utesov's jazz.]. *UaJazz*. URL: <http://uajazz.com/2011/02/utesov-tea-jazz/> [in Ukrainian].
9. U Oleny Shevchenko yuvilei! [Olena Shevchenko has an anniversary!] (2024. November, 8). *Vsesvitnii klub odesyiv*. URL: <https://odesitclub.org/index.php/uk/novosti-i-publikatsii/4847-u-oleni-shevchenko-yuvilej> [in Ukrainian].
10. Shevenko O. (2025. November, 13). Dzhazovyi Maestro [Jazz Maestro]. *Vechirnia Odesa*. URL: <https://vo.od.ua/rubrics/odessa-gody-i-sudby/51864.php> [in Ukrainian].
11. Healy P. (2025. April, 4). *Gabrielle Goodman on Chaka Khan, Roberta Flack, and Nailing Singing Auditions*. *Berklee Online*. URL: <https://online.berklee.edu/takenote/gabrielle-goodman-on-chaka-khan-roberta-flack-and-nailing-singing-auditions/>

Дата першого надходження статті до видання: 22.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

